

Sivistysvaliokunnan mietintö n:o 25 hallituksen esityksestä eräiksi muutoksiksi oppisopimuskoulutusta koskevaan lainsäädäntöön

Eduskunta on 11 päivänä lokakuuta 1994 lähettänyt sivistysvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi otsikossa mainitun hallituksen esityksen n:o 216.

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina vs. vanhempi hallitussihteeri Marjatta Lindqvist opetusministeriöstä, ylitarkastaja Antti Tapaninen työministeriöstä, ylitarkastaja Aimo Kaisaniemi ja ylitarkastaja Pia Neovius opetushallituksesta, apulaisrehtori Raita Salminen Kokkolan kaupungista, erityisasiantuntija Antti Virtanen Suomen Kuntaliitosta, ammattikoulutussihteeri Pekka Porvali Metallityöväen liitosta, koulutusasiainsihteeri Tuula Pitkänen Terveystieteiden alan ammattijärjestö Tehystä, apulaisosastopäällikkö Pentti Aho Opetusalan Ammattijärjestö OAJ:stä, puheenjohtaja, koulutustarkastaja Carita Puro Koulutustarkastajista sekä varapuheenjohtaja Bernd Schwenson Suomen Silmäoptikkojen Liitosta.

Hallituksen esitys. Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi oppisopimuskoulutuksesta annettua lakia ja säädettäväksi laki oppisopimuskoulutuksesta annetun lain 16 §:n soveltamisesta vuosina 1995 ja 1996. Oppisopimuskoulutuksen järjestämisperusteet yhteensovitettaisiin aikuiskoulutuksen järjestämisessä laajenevasti sovellettavaan, vuonna 1994 voimaan tulleeseen ammattitutkintolainsäädäntöön. Ehdotetulla lailla oppisopimuskoulutuksesta annetun lain 16 §:n soveltamisesta vuosina 1995 ja 1996 poistettaisiin nuorison koulutusmahdollisuuksien lisäämiseksi nuorten alle 25-vuotiaiden ammatillisena peruskoulutuksena järjestettävän oppisopimuskoulutuksen määrällinen säätely väliaikaisesti mainituksi vuosiksi.

Esitys liittyy valtion vuoden 1995 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä. Ehdotetut lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan vuoden 1995 alusta.

Valiokunnan kannanotot. Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena. Näin ollen valiokunta puoltaa hallituksen esitykseen si-

sältyvien lakiehdotusten hyväksymistä seuraavin huomautuksin.

Eduskunta on useissa yhteyksissä kiinnittänyt huomiota oppisopimuskoulutuksen soveltumiseen useille aloille ja korostanut sen joustavuutta ja etuja koulutuksellisten tavoitteiden vuoksi. Oppisopimuskoulutuksessa on mahdollista ottaa huomioon opiskelijan aiempi työkokemus ja yksilölliset olosuhteet. Vuoden 1993 alusta voimaan tullut uusi lainsäädäntö on antanut hyvän mahdollisuuden kehittää oppisopimuskoulutuksen asemaa vaihtoehtoisena työvaltaisena ammattikoulutusmuotona ja saattaa oppisopimuskoulutus tasaveroiseksi oppilaitosmuotoisen koulutuksen kanssa.

Valiokunta kannattaa hallituksen esitykseen sisältyvää ammattitutkinto- ja oppisopimusalainsäädännön yhteensovittamista. Aikuiskoulutusta koskevien periaatteiden toteuttaminen ja aikuisten tutkintojärjestelmän ulottaminen myös oppisopimuskoulutukseen parantaa pääasiassa työpaikoilla tapahtuvan opetuksen ja oppimisen kehittämismahdollisuuksia. Oppisopimuskoulutuksessa olevat saavat mahdollisuuden osoittaa ammattitaitonsa ammattitutkintolain mukaisella näyttökokeella. Opetusministeriön on seurattava tilannetta, että oppisopimuskoulutus johtaa kansainväliset vaateet täyttävään pätevyYTEEN.

Valiokunta katsoo, että oppisopimuskoulutusta tulee käyttää niillä aloilla, joille se luontaisesti soveltuu, ja niissä koulutustilanteissa, joissa se on tarkoituksenmukaista. Valiokunta pitää välttämättömänä, että oppisopimuskoulutusta järjestettäessä vastaava oppilaitos antaa asiantuntemusta mm. opiskelijoiden soveltuvuudesta valittaessa opiskelijoita koulutukseen. Myös tilanteissa, jossa oppisopimuskoulutusta eräillä aloilla huomattavasti lisätään (esim. optikkokoulutus) tulee huolehtia siitä, että koulutettavien määrä vastaa työelämän tarpeita.

Valiokunta edellyttää, että oppisopimuskoulutuksen laatuun, ammattialoitaiseen kohdentumiseen ja koulutusai-

kaisen laadun arviointiin kiinnitetään erityistä huomiota.

Lakiehdotuksen mukaan opiskelijoilla on oikeus tietyn edellytyksin saada opintososiaalisia etuja näyttökokeeseen osallistumisen ajalta. Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että oppisopimuskoulutuspaikkakunnasta ja näyttökokeen järjestämispaikkakunnasta riippuen saattavat matka- ja majoituskustannukset muodostua näyttökoeviikon ajalta merkittävän korkeiksi. Valiokunta pitää tärkeänä, että opetusministeriö seuraa tilannetta ja huolehtii siitä, että opiskelijoille turvataan tasavertaiset mahdollisuudet näyttökokeeseen osallistumiseen.

Helsingissä 8 päivänä joulukuuta 1994

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Jouppila, varapuheenjohtaja Astala, jäsenet Ala-Harja, Aula, von Bell, Gustafsson, Hacklin (osittain), Laakso, Lehtinen, Lindqvist, M. Pietikäinen (osittain),

Valiokunta pitää välttämättömänä, että parannetaan myös työpaikoilla tapahtuvan koulutuksen edellytyksiä. Tämän vuoksi tulee huolehtia siitä, että yrityksillä olisi riittävä valmius järjestää työnopetusta työpaikoilla. Tämän johdosta ei työnantajan kustannuksia tule kuitenkaan lisätä.

Ottaen huomioon maamme korkean nuorisotyöttömyyden valiokunta kannattaa nuorten oppisopimusten määrällisestä säätelystä luopumista vuosiksi 1995 ja 1996.

Edellä esitetyn perusteella sivistysvaliokunta kunnioittavasti ehdottaa,

että lakiehdotukset hyväksyttäisiin muuttamattomina.

Pykäläinen (osittain), Rätty (osittain), Suhola, Toivonen, Tykkyläinen ja Virrankoski (osittain) sekä varajäsenet Alaranta (osittain) ja Piha (osittain).